

Baròmetre de l'Ocupació de les Illes Balears. N° 3

Actual 4t trimestre 2010
Prospectiva 1t trimestre 2011

Observatori del Treball de les Illes Balears

Conselleria de Turisme i Treball

**Govern
de les Illes Balears**

Índex

1.	Presentació.....	pàg. 3
2.	Resum executiu.....	pàg. 5
3.	Índex de l'Ocupació i Negoci. Resultats globals.....	pàg. 7
4.	Índex de l'Ocupació i Negoci. Resultats per illes.....	pàg. 9
5.	Índex de l'Ocupació i Negoci. Resultats per sectors.....	pàg.10
6.	Factors influents en la variació de l'ocupació.....	pàg. 11
7.	Construcció dels índexs d'Ocupació i de variació de la Xifra de Negocis	pàg.12
8.	Fitxa tècnica	pàg.14

1. Presentació

En aquest document es presenten els principals resultats de la tercera onada del Baròmetre de l'Ocupació de les Illes Balears realitzat per l'Observatori del Treball de la Conselleria de Turisme i Treball. El Baròmetre recull els resultats d'una investigació realitzada entre les empreses balears amb al menys un treballador assalariat per a conèixer l'opinió dels seus propietaris i directius sobre el nivell de contractació laboral i l'evolució de la xifra de negoci a la seva empresa; tant en termes de la valoració de la seva situació actual com de les seves expectatives futures.

En aquesta tercera edició, el Baròmetre s'ha realitzat en el quart trimestre de 2010, enquestant a les empreses també respecte a les seves expectatives per al primer trimestre de 2011. D'aquesta manera, la disposició de resultats per al quart trimestre de 2009 -provinents de la primera onada del Baròmetre- permet obtenir una visió temporal de l'evolució de la situació laboral de les empreses balears, a la vegada que la informació obtinguda envers les seves expectatives de l'inici del 2011 permet albirar el futur més immediat.

Els enquestats valoren el seu nivell d'ocupació i de xifra de negocis en comparació al mateix període de l'any anterior en una escala de cinc graus: fort augment, lleu augment, manteniment, lleu caiguda o forta caiguda. Els resultats obtinguts es sintetitzen en l'Índex d'Ocupació (IO) i en l'Índex d'evolució de la xifra de Negoci (IN), que representen el saldo entre les opinions positives (fort o lleu augment) i les negatives (forta o lleu caiguda). La posició intermèdia (manteniment) no queda reflectida als índexs, però pel seu interès es presenta en l'apartat de construcció dels indicadors sintètics.¹ Tot i que l'objectiu central de la investigació és apreciar la tendència del mercat de treball a través de l'IO, l'IN aporta informació complementària i permet relacionar l'evolució simultània d'ambdues variables. Per això mateix, als empresaris també se'ls pregunta sobre els factors que, al seu parer, han influït o influiran en els resultats de l'ocupació a la seva empresa: el comportament de la demanda, la reacció dels competidors, la disposició de liquidat o finançament, el requeriment de personal qualificat, etc.

L'enquesta fou realitzada telefònicament a una mostra de 832 empreses durant el mes de desembre de 2010 i abasta les principals activitats econòmiques de les Illes Balears agrupades en quatre grans sectors: indústria i construcció; hoteleria i restauració; comerç al detall i reparacions; i resta d'activitats del sector serveis. La mostra es dissenya per a proporcionar informació amb un nivell de confiança del 95% i un error estàndard del $\pm 3,5\%$ a nivell global. El seu disseny mostral permet també desagregar els resultats tant per a cada un dels quatre grans sectors anteriorment definits com per a les illes de Mallorca, Menorca i les Pitiüses, mantenint un nivell de representativitat notable.²

¹ Per a una exposició més detallada de la construcció dels dos índexs, vegeu l'apartat setè del document.

² Pot consultar-se un annex metodològic del Baròmetre a la secció *Prospectiva del mercat de treball* de la pàgina web de l'Observatori del Treball.

2. Resum Executiu

- Augmenta el percentatge d'empreses que declaren que les seves plantilles estan estabilitzades respecte a l'any anterior. Així, el percentatge d'empreses enquestades que declaren que actualment la seva ocupació laboral és la mateixa que un any abans se situa en el quart trimestre de 2010 en el 69,8%, una xifra molt superior al 49,4% que així ho declarava en el quart trimestre de 2009.
- L'Índex d'Ocupació de les empreses balears mostra un valor de -22,6 en el quart trimestre de 2010. Aquest valor és el resultat de que un 26,4% de les empreses declari que el seu nivell d'ocupació s'ha reduït, mentre que un 3,8% declara que ha augmentat.
- Des d'una perspectiva temporal, l'Índex d'Ocupació (IO) mostra una tendència de millora, ja que l'IO del quart trimestre de 2010 representa un augment de 16 punts percentuals (p.p.) en comparació al quart trimestre de 2009 (IO=-39). De nou, aquesta millora s'explica tant per l'augment del número d'empreses que ja es troben estabilitzades en el seu nivell d'ocupació, com de reducció del percentatge d'empreses que declaren que han reduït el seu número de treballadors.
- De cara al primer trimestre de 2011, la percepció dels empresaris i directius sobre l'evolució de l'ocupació a la seva empresa millora notablement, pujant l'Índex d'Ocupació fins al -9, tot mostrant que un 91,2% de les empreses declaren que l'ocupació estarà estabilitzada. De fet, la comparació d'aquestes expectatives per al primer trimestre de 2011, IO=-9, amb el valor declarat en les darreres perspectives del primer trimestre de 2010, IO=-20, indica l'important avenç en les expectatives laborals.
- Quant a la seva percepció sobre l'evolució de la xifra de negoci per a l'actual trimestre, un 71,2% dels entrevistats pensa que s'ha mantingut igual que al mateix període de 2009, mentre un altre 25% estima que ha davallat. En saldo d'opinions, l'Índex de Negoci (IN) del quart trimestre de 2010 mostra un resultat negatiu de -21, un valor que suposa una millora molt significativa en comparació al quart trimestre de 2009, IN=-62.
- Les expectatives sobre la seva xifra de negoci de principis d'any també corroboren la continuació de la millora de la situació en el futur immediat, doncs un 81,5 % de les empreses contesta que igualarà la xifra de negoci del darrer trimestre de 2010, tot assolint un IN=-14.
- Per illes, els resultats d'opinió del Baròmetre mostren una tendència força generalitzada a totes les Illes de recuperació en l'ocupació i en la xifra de negocis en comparació als trimestres anteriors, amb excepció de l'illa de Menorca, on els resultats continuen sent similars als obtinguts l'any 2009. D'igual manera, passa el mateix per les expectatives pel primer trimestre de 2011, tant per Mallorca com per les Pitiüses són de continuació clara d'aquesta tendència, ja que les empreses constaten una millora substancial de les seves expectatives econòmiques.
- En el primer trimestre de 2011 els empresaris de Mallorca són els més optimistes en termes d'ocupació amb un IO=-8 . En relació a la xifra de negoci els més optimistes són les Pitiüses amb un IN=-9. Menorca, tal i com es comenta al punt anterior, tot i els seus esforços de millora, és l'illa que presenta uns resultats menys favorables de les seves expectatives

empresarials encara que són molt propers als de la resta d'illes. En el cas de Mallorca i Pitiüses, aquestes presenten una millora sostinguda de tots els indicadors, tant respecte a l'any passat com del futur immediat.

- Per sectors econòmics, comerç i reparacions és els que presenta una millora més substancial de les expectatives empresarials (primer trimestre 2011) amb un IN=-3. Així, el 96,8% de les empreses de comerç i reparacions pensa que en el primer trimestre de l'any el seu nivell d'ocupació laboral no variarà sobre les xifres de l'any anterior. Així, el seu saldo d'opinions de l'IO (perspectives) és de -1,4. El grup de resta de serveis presenta també un major optimisme quant a l'evolució dels seus resultats econòmics, amb un IN=-4 i un IO= -4. El sector que es veu més perjudicat és Indústria i construcció amb un IN=-39 i un IO=-23. Per altra banda, Hoteleria i restauració millora sensiblement en les previsions, amb un IO=-16 i IN=-25.

3. Índexs de l'Ocupació i Negoci. Resultats globals

El 69,8% dels empresaris i directius balears enquestats estima que l'ocupació laboral a la seva empresa durant el quart trimestre de 2010 serà similar a la que havia en el mateix període de l'any anterior, un 26,4% pensa que serà inferior i un 3,8% que haurà augmentat. Així, l'Índex d'Ocupació sobre l'actual quart trimestre ofereix un saldo de IO= -23.

Comparant aquests resultats amb els obtinguts en l'enquesta del 4rt trimestre de 2009 (IO= -39), la percepció dels empresaris dibuixa una tendència positiva, ja que l'índex millora en 16 punts percentuals.

De cara al primer trimestre de 2011, l'Índex se situa en el -9, indicant que la tendència de millora en les expectatives laborals tindrà continuïtat. No de bades, el percentatge d'empreses que espera en el proper trimestre mantenir el nivell d'ocupació laboral d'un any abans augmenta fins al 91,2% dels entrevistats.

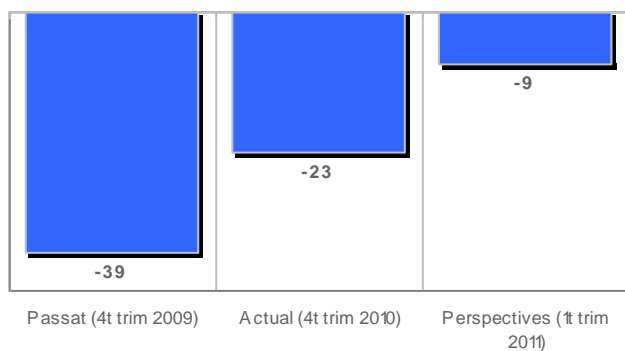
Quant a l'indicador relatiu a la xifra de negocis, un 71,2% de les empreses afirma que en aquest quart trimestre de 2010 la seva xifra de negoci s'ha mantingut igual que al mateix període de 2009,

mentre un altre 25% estima que ha davallat i un 3,8% declara un increment. D'entre els que pensen que s'ha reduït, el 20,7% ho ha fet lleugerament i el 4,3% ho ha fet amb força. En saldo d'opinions, l'Índex d'evolució de la xifra de Negoci (IN) assenyalava, doncs, un valor de IN= -21 en el quart trimestre de 2010.

Aquest valor suposa una millora important en comparació a l'índex de negocis del quart trimestre de 2009, IN= -62, quan un 63,7% declarava una caiguda d'ingressos en relació al mateix trimestre de l'any anterior i sols un 34,2% estimava el seu manteniment.

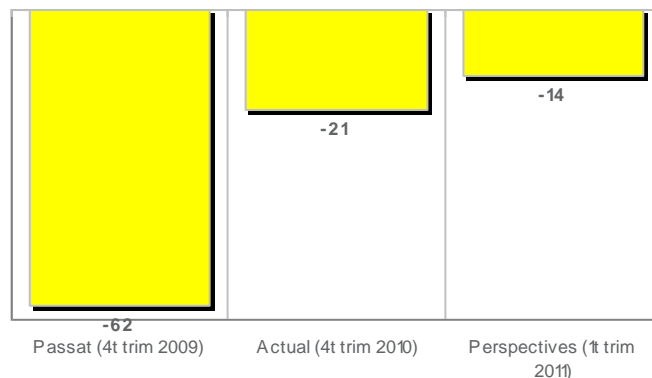
Les expectatives d'ingressos pel primer trimestre de l'any vinent presenten un saldo de -14, és a dir, una millora de 7 punts percentuals respecte a la primera onada del baròmetre, essent majoritari (81,5%) el percentatge que preveu mantenir els ingressos que tenia en el mateix període de 2010 i reduint-se d'una manera significativa els que preveuen una reducció dels seus ingressos. Tot i que els resultats es mantenen negatius, també s'aprecia una continuació de la tendència de millora en l'evolució de la xifra de negocis.

Índex d'Ocupació

Base entrevistes 4rt trimestre de 2009: 817.

Índex Xifra de Negoci

Base entrevistes 4t i perspectives 1r trimestre 2011: 832.

4. Índexs de l'Ocupació i Negoci. Resultats per illes

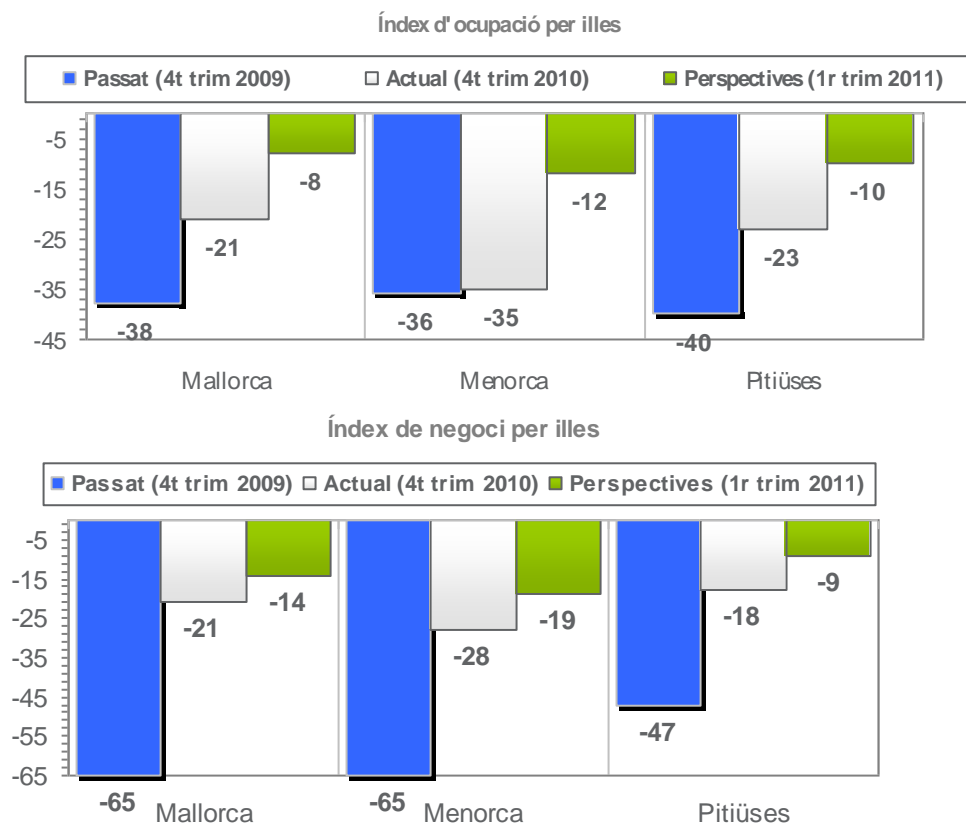
Els resultats d'opinió del Baròmetre per illes mostren una tendència generalitzada de millora de l'ocupació i de la xifra de negocis. És més, en totes les illes les expectatives respecte del primer trimestre de 2011 són de continuació clara d'aquesta tendència, observant-se una millora substancial.

En el cas de l'Índex d'Ocupació del quart trimestre de 2010, Mallorca i Pitiüses presenten resultats similars a la mitjana de Balears (-21,4 i -23,4 respectivament), mentre que a Menorca davalla fins a -34,9. En tot cas, de cara al primer trimestre de 2011, l'expectativa de mantenir l'ocupació millora notablement a totes elles, però especialment a Mallorca, tot situant els índexs en valors al voltant de -8. La tendència de millora és especialment significativa si es compara amb els saldos d'opinions que presentava el quart trimestre de 2010, amb avenços

que superen en alguns casos els 17 punts percentuals, com és el cas de Pitiüses o Mallorca.

Quant a l'evolució de la xifra de negoci, les millores de l'IN en comparació al quart trimestre de 2009 s'observa que totes les illes han millorat, sent el més optimista el de Pitiüses (-17,8) i el més pessimista el de Menorca (-28,3%). Com a conclusió les Pitiüses són les que tenen el millor valor i a més en aquestes un 68,6% de les empreses declara que ha mantingut els seus ingressos.

Pel que fa a les expectatives de negoci envers les de l'inici de l'any passat, la millora és generalitzada, observant-se els resultats més positius a Pitiüses (-9,4) i de Mallorca (-14,3). Per altra banda la dada més negativa seria per a Menorca amb un IN=-19,3, encara que és inferior a l'IN global pel total d'Illles Balears que era de -21 a l'inici de l'any 2010.

Base entrevistes 4t trimestre de 2010: 817. Base entrevistes 4t i perspectives 1r trimestre 2011: 832.

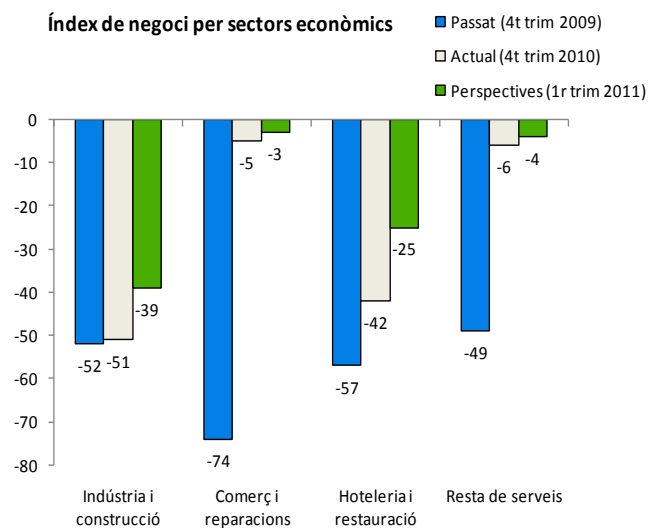
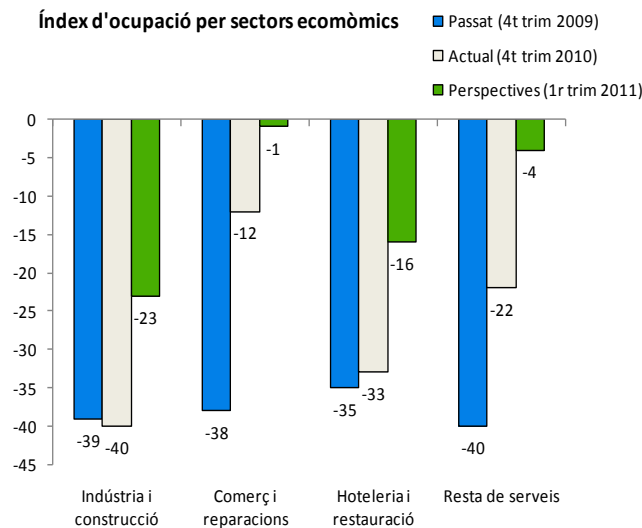
5. Índex de l'Ocupació i Negoci. Resultats per sectors d'activitat

Comerç i reparacions mostren la millor evolució en termes d'ocupació laboral en el quart trimestre de 2010, doncs prop del 81,5% dels entrevistats pensa que no variarà sobre les xifres del quart trimestre de l'any anterior, obtenint així un IO= -12.

Respecte el quart trimestre d'enguany, tant comerç i reparacions com indústria i construcció o bé, hosteleria i restauració denoten el major optimisme, amb un IO= -40 i -33 respectivament, sense oblidar de totes maneres que presenten un valor pitjor que per al conjunt de l'empresariat balear, IO= -23. De nou, si es comparen aquestes dades amb les del darrer trimestre de l'any anterior s'observa un fort canvi de tendència, especialment en l'hoteleria i la restauració, que passa d'un saldo de -73 a un de -33, el que s'obté mercè un 59,7% de les empreses passa a declarar que ja espera tenir estabilitzat el

seu nivell d'ocupació laboral en termes interanuals. Les perspectives per al primer trimestre de 2011 són més esperançadores per a tots els sectors, sent el més beneficiat comerç i reparacions amb -1. La resta de sectors tenen una tendència molt positiva situant-se en un llindar d'entre -23 i -4.

Quant a la xifra de negoci en el darrer trimestre de 2010, les reparacions presenten els saldos d'opinió més optimistes juntament amb altres serveis (IN= -5 i IN= -6, respectivament). Pel primer trimestre de l'any 2011, tots els sectors preveuen una millora de la situació, destacant de nou aquests dos grups d'empreses (Comerç i reparacions amb IN= -3 i resta dels serveis amb IN= -4).

Base entrevistes 4t trimestre de 2010: 817. Base entrevistes 4t i perspectives 1r trimestre 2011: 832.

6. Factors influents en la variació de l'ocupació

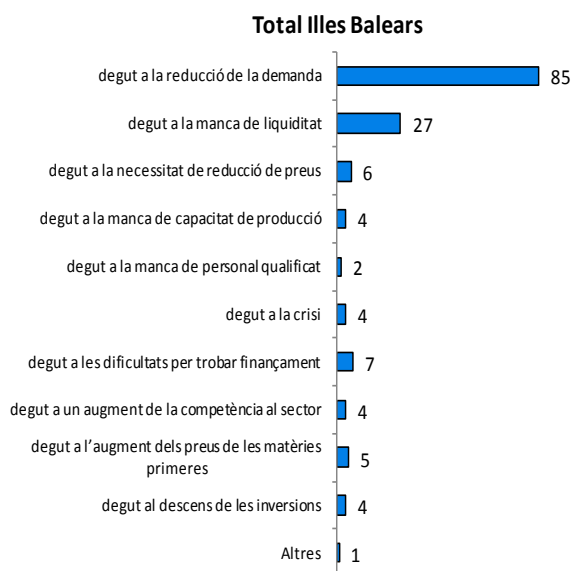
Dels que pensen que l'ocupació a la seva empresa haurà experimentat un descens l'actual trimestre en relació al mateix trimestre de l'any passat, la reducció de la demanda és la raó principal (85%), seguida molt de lluny per un 27% dels entrevistats que esmenta la manca de liquiditat.

De cara al propers mesos de gener a març de 2011, també el 80% dels qui preveuen una variació negativa en el personal contractat a la seva empresa

edueixen la disminució de la demanda com al factor més influent. Però en aquest cas el baix nombre de respostes resta capacitat de projecció als resultats obtinguts.

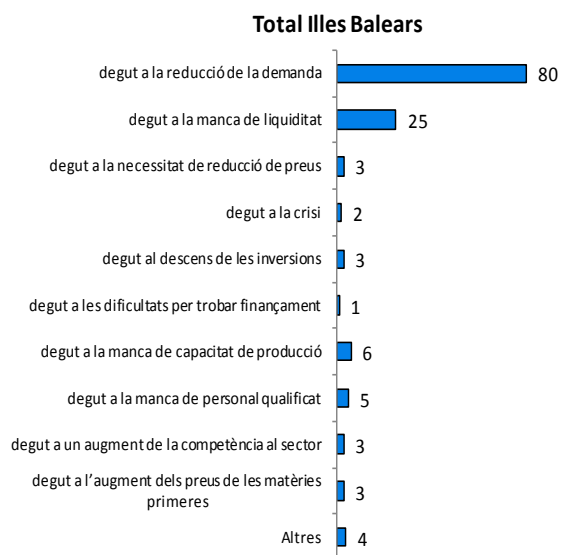
En tot cas, cal anotar que al quart trimestre de 2009 se destacava en major grau (37%) la manca de liquiditat a com a factor limitador

Illes Balears, Actual 4t trimestre 2010

Base: declaren que l'ocupació ha experimentat una lleu o una forta caiguda aquest últim trimestre 242 (Mallorca: 147, Menorca: 48, Pitiüses: 47)

Illes Balears, Perspectives 1r trimestre 2011

Base: declaren que l'ocupació experimentarà una lleu o una forta caiguda el proper trimestre 82 (Mallorca: 46, Menorca: 20, Pitiüses: 16)

7. Construcció de l'Índex d'Ocupació i de variació de la xifra de Negocis

Construcció dels índexs

La informació qualitativa recollida de les opinions empresarials sobre l'evolució de l'ocupació i de la xifra de negoci a la seva empresa es quantifica inicialment en una escala de cinc graus: fort augment, lleu augment, manteniment, lleu caiguda o forta caiguda. Les respostes a aquestes cinc opcions es traslladen a percentatges i s'agrupen en tres grups a efectes d'explotació estadística: augment, manteniment i caiguda.

Per a resumir els resultats, es formulen dos indicadors sintètics, l'Índex d'Ocupació (IO) i l'Índex d'evolució de la xifra de Negoci (IN), que representen el saldo entre les opinions optimistes (fort o lleu augment) menys les pessimistes (forta o lleu caiguda). Les posicions intermèdies (manteniment) no queden reflectides als índexs, ja que es consideren neutres. Així, el signe d'aquests índexs (positiu o negatiu) mostra la posició majoritària expressada pels empresaris, sempre referit a la comparació entre les respostes d'augment i de caiguda, mentre que la magnitud de l'índex

refereix el nivell de consens en dita situació. D'aquesta manera, en el cas d'unanimitat total el saldo prendria valors de +100 ó -100, tot i que aquests resultats son poc probables.

Tant per l'Índex d'Ocupació (IO) com per l'Índex d'evolució de la xifra de Negoci (IN) es proporciona el valor **Actual**, que correspon a les estimacions d'ocupació i de negoci que l'empresari realitza respecte al trimestre actual en comparació al mateix trimestre de l'any anterior; i el valor **Perspectiva**, que correspon a les seves previsions per ambdues variables de cara al proper trimestre, de nou en relació al mateix trimestre de l'any anterior.

A títol d'exemple, l'Índex actual d'Ocupació del 4t trimestre de 2010 és de -23. Aquesta xifra resulta de sumar els valors dels qui pensen que ha experimentat un fort i un lleu augment ($0,2 + 3,6 = 3,8$) i restar els qui opinen que ha viscut una lleu o forta caiguda ($19,3 + 7,1 = 26,4$). El resultat ($3,8 - 26,4 = -22,6$) s'arrodoneix (-23) per a simplificar la seva comprensió.

Resultats detallats del Baròmetre

“En aquest actual trimestre que acabarà al desembre de 2010, com haurà variat l'ocupació a la seva empresa respecte al mateix trimestre de l'any 2009? Pensi en tot el personal ocupat de la seva empresa: propietaris i socis si son remunerats, personal contractat encara que estigui de baixa mèdica o de vacances; i consideri totes les activitats i delegacions de l'empresa, si en té més d'una.”

Variació de l'ocupació en el 4t trimestre de 2010 respecte el 4t trimestre de 2009

Resultats en %	Ha experimentat un fort augment	Ha experimentat un lleu augment	S'ha mantingut igual	Ha experimentat una lleu caiguda	Ha experimentat una forta caiguda	Índex OCUPACIÓ (Saldo= augment - caiguda)
Total Illes Balears	0,2	3,6	69,8	19,3	7,1	-22,6
Mallorca	0,2	3,8	70,5	18,8	6,6	-21,4
Menorca	0	2,8	59,6	24,5	13,2	-34,9
Pitiüses	0	2,7	71,2	19,2	6,9	-23,4
Total per sectors						
Indústria i construcció	0	3,3	53,8	32,1	10,7	-39,5
Comerç i reparacions	0	3,4	81,5	10	5,1	-11,7
Hoteleria i restauració	0	3,8	59,7	28,4	8,1	-32,7
Resta serveis	1	4	67,8	19	8,2	-22,2

Font: Baròmetre de l'Ocupació, desembre 2010, Observatori del Treball

“En aquest actual trimestre que acabarà al desembre de 2010, com haurà variat la seva xifra de negocis respecte al mateix trimestre de l'any 2009? Consideri totes les activitats i delegacions de l'empresa, si en té més d'una.”

Variació de la xifra de negoci en el 4t trimestre de 2010 respecte el 4t trimestre de 2009

Resultats en %	Ha experimentat un fort augment	Ha experimentat un lleu augment	S'ha mantingut igual	Ha experimentat una lleu caiguda	Ha experimentat una forta caiguda	Índex OCUPACIÓ (Saldo= augment - caiguda)
Total Illes Balears	0,2	3,6	71,2	20,7	4,3	-21,2
Mallorca	0,1	3,3	71,9	20,8	3,8	-21,2
Menorca	0	1,7	68,3	24,6	5,4	-28,3
Pitiüses	0,9	5,9	68,6	18,1	6,5	-17,8
Total per sectors						
Indústria i construcció	0,7	4,6	38,8	39,9	16	-50,6
Comerç i reparacions	0	0,2	94,5	4,1	1,2	-5,1
Hoteleria i restauració	0,5	10,1	37,1	46,3	6	-41,7
Resta serveis	0	1,2	91,2	7,6	0	-6,4

Font: Baròmetre de l'Ocupació, desembre 2010, Observatori del Treball

“En el proper trimestre que finalitzarà al març de 2011, com preveu que variï l'ocupació a la seva empresa respecte al mateix trimestre de l'any 2010? Pensi en tot el personal ocupat de la seva empresa: propietaris i socis si son remunerats, personal contractat encara que estigui de baixa mèdica o de vacances; i consideri totes les activitats i delegacions de l'empresa, si en té més d'una.”

Variació de l'ocupació en el 1r trimestre de 2011 respecte el 1r trimestre de 2010

Resultats en %	Experimentarà un fort augment	Experimentarà a un lleu augment	Es mantindrà igual	Experimentarà a una lleu caiguda	Experimentarà una forta caiguda	Índex OCUPACIÓ (Saldo= augment - caiguda)
Total Illes Balears	0	0,1	91,2	8	0,6	-8,5
Mallorca	0	0,1	91,9	7,6	0,5	-8
Menorca	0	0	88,2	11,4	0,5	-11,9
Pitiüses	0	0,5	89,5	8,3	1,7	-9,5
Total per sectors						
Indústria i construcció	0	0	76,6	21,3	2,1	-23,4
Comerç i reparacions	0	0	98,7	1,1	0,3	-1,4
Hoteleria i restauració	0	0,3	83,8	15,1	0,8	-15,6
Resta serveis	0	0,1	95,7	3,9	0,2	-4

Font: Baròmetre de l'Ocupació, desembre 2010, Observatori del Treball

En el proper trimestre que finalitzarà al març de 2011, com preveu que variï la xifra de negocis de la seva empresa respecte al mateix trimestre de l'any 2010? Consideri totes les activitats i delegacions de l'empresa, si en té més d'una.

Variació de la xifra de negoci en el 1r trimestre de 2011 respecte el 1r trimestre de 2010

Resultats en %	Experimentarà un fort augment	Experimentarà a un lleu augment	Es mantindrà igual	Experimentarà a una lleu caiguda	Experimentarà una forta caiguda	Índex OCUPACIÓ (Saldo= augment - caiguda)
Total Illes Balears	0,1	2,1	81,5	14,5	1,8	-14,1
Mallorca	0	1,7	82,3	14,2	1,8	-14,3
Menorca	0	1,7	77,2	18,6	2,4	-19,3
Pitiüses	0,9	4,6	79,7	13,6	1,3	-9,4
Total per sectors						
Indústria i construcció	0	2,3	56,2	33,6	7,9	-39,2
Comerç i reparacions	0	0	96,8	2,8	0,4	-3,2
Hoteleria i restauració	0,5	6,8	60,7	30,1	1,9	-24,7
Resta serveis	0	0	95,6	4,3	0,1	-4,4

Font: Baròmetre de l'Ocupació, desembre 2010, Observatori del Treball

8. Fitxa tècnica

- Entrevista telefònica sobre qüestionari realitzada durant el mes de desembre de 2010 per a recollir les opinions dels empresaris i directius sobre el desenvolupament de l'ocupació laboral i la xifra de negoci en les seves empreses durant el quart trimestre i proper primer trimestre de 2011 en comparació al mateix període de l'any anterior.
- Mostra: 832 empreses amb almenys un treballador assalariat, distribuïdes pel territori de les Illes Balears. El marge d'error màxim és d'un $\pm 3,5\%$, amb un interval de confiança del 95%, en el cas més desfavorable de la variància ($p=q=50$).
- La mostra s'ha dissenyat per que sigui representativa per Illes (Mallorca, Menorca i Pitiüses) i per sectors d'activitat econòmica (Indústria i construcció, Comerç i reparacions, Hoteleria i restauració, i Resta de serveis).
- Per a més detall, vegeu *l'Annex de Metodologia del Baròmetre de l'Ocupació*, a la secció "Prospectiva del mercat de treball" de la web de l'Observatori del Treball.